

دویندویي فن :

(ویندویي کیدل) یوه معنی لري او (ویندویي) بله معنی ، تاسي کیدای شي چې د بخت ، یا یوملگري په مرسته یا هم د بڼې او په زړه پوري څیرې له لاري د ویاند په توگه رادیو تلویزیون ته لاره پیدا کړي وي. خو د بخت یا دملگري دمرستي په مټ تاسي کولای شی یو ویاند واوسی ؟ فکر نه کوم . ویاند یا ویندوی کیدل د ویاندی یا ویندویي د بي پایانه لاري لمړی گام دی . که تاسي سږ کال د رادیو یا تلویزیون د ځانگري ویاند په توگه غوره نشی شاید بل کال د ازموینو په درک سره بیا تیر شی او بریالی شی خو شاید هیڅکله هم ویاند نشی .

ځیني وخت پروډیوسران یا مسولین کله چې څوک د ویاند په توگه غوره کوي وایي چې : اوس بندی کرار کرار بڼه کیري .

کله چې بوتونه اخلی هغه دکاندار به درته وایي چې داسمه ده چې دابوتونه مواوس په پښو کي تنگ دي خو کرار کرار او دوخت په تیریدلو سره سمیري او پښي مو یي ځان ته جوړوي او آزادیري . خو کوم ویاند چې د مایکروفون تر شا کیني باید ویاند وي نه داچي وروسته ویاند کیري . څوک چې د خبرو په ځای چیغې وهي یا هیڅکله هم غاښونه سره نه بیلوي دهیڅ څه په مرسته نشي کولای په آسانی سره د(ویاند) په واقعي معنی سره ویاند جوړ شي .

عجیبه ده هر شغل کتاب ، دورې او ازموینې لري خو ته به وایي چې د ویاند د روزلو لپاره دي څیزونو ته اړتیا نه لیدل کیري ، دا داوس مهال ډیر ویندویان چې ددي هنر دعوا کوي ددي خبرې دلیل دی .

پدي اړه ډیرې خبرې شته دي او کیدای شي خو د ویاند کیدلو لپاره په لومړي گام کي دا څلور څیزونه د لاري توبڼه ده .

۱- عشق :

سر دفتر عالم معاني عشق است
سربیت قصیده جواني عشق است
ای آنکه نداری خبر از عالم عشق
این نکته بدان که زندگانی عشق است

باور وکړی د هغه مقصد لپاره چې غواړی یي تر ټولو بڼه وسیله ، انگیزه او پلمه عشق دی مینه ده .

مینه ستاسو شپه له سهاره سره پي بي له دي چې ستړیا حس کړی او بي لدې چې وپوهیږی مینه مو په واټونو واټونو ځغلو ي بي لدې چې لږ شانته هم ستړي شی .

مینه هماغه څیز دی چې په زرگونو زرگونو کي یوکس غوره کوي او نوم یي په ویاړ تاریخ ته پاتي کیري .

عشق دښکلازیر وونکی دی او عشق د ځان څاروني منځ پانگه ده . دهرې بریا لپاره مینه له عاشق سره مله او ملگري ده .

عشق رحمان جوړوي ، عشق خوشحال او حمید جوړوي .

عشق انشایین جوړوي اډسن جوړوي ، سولون ، ارسطو او اپلاتون جوړوي .

خو تاسي دهرې ارزو لپاره عاشقانه هڅه وکړی دهر څه د لاسته راوړلو لپاره دهر هغه څیز چې غواړی تر لاسه یي کړی په میني سره هڅه وکړی . که غواړی چې ویاند جوړ شی نه داچي

وياندي وکړی بايد ددي هنر عاشقان واوسی ، لدي هنر سره مينه ولری هلته هرڅه آسانيري هلته هره ستونزه هواريزي .

او بالاخره :

راتلونکی په هغه چاپوري اړه لري چي هيله يي لري او په هغه ټينگ ولاړ وي .

۲- هوډ او کار :

دخوځښت لامل له خوځښت پرته يوبل څيز دی ، دخوځښت لپاره ترټولو ښه لامل مينه ده عشق دی . هغه څوک چي عاشق وي او له خايه نه خوځي هغه ريښتيني عاشق ندی دزره له تله عاشق ندی . داسي شاعر به هم وي چي لسگونه ناليکلي او ناولي شعرونه لري ، ليکوال به وي چي لسگونه ناليکلي افسانې به لري ... که تاسي هم تصور کوی چي د وياندي د هنر او مسلک عاشقان ياست خو لدي نه دابنه بولی چي لارشی دموترونو کار وبار ولری ځکه هلته ښي پيسي دي نو تاسي پخپلي غوښتني يوبل څه ته لوړاوی ورکړ ځکه خوهم تاسي عاشق نه ياست . که ياست نو ريښتيني نه ياست ځکه پيسي کولای شي ستاسي معشوق ته درسيدا په لاره کي خنډ شي . مقام هم همداسي کولای شي ستاسي د مينې په لاره کي ديوال جوړ شي .

نو که داسي وي نو ستاسي دهلته په مخه ښه وي زمور دلته .

که پدي پوهيری نو پس پاک اوسی زمور په هيواد کي د ويندويی مسلک څومره عايد نلري لکه نور هر هنر ، لکه ښه ليکوالي لکه ښه شاعري لکه هر بل څه .

تاسي کيدای شي چي د بازار له کار سره په لږ بلدتيا او آشنایي سره دورځي سلگونه او زرگونه افغانی تر لاسه کړی خو که غواړی د هنر په ښودلو سره داکار وکړی نو وبخښی په بله راغلي ياست ...

هغه څه چي هنرمند هنرمند ساتي هغه له خپل هنر سره مينه ده . اوس په ټوله دنيا کي د چالاکی وخت دی اوپدي کار کي دبرياليوتوب لپاره عاشقانه اراده او کار په کار دی زياته هڅه او په يوه ساده ژوند باندي بسنه . که بيا مو ډير بخت ښه وو ورسره شهرت هم . . .

هوډ وکړی او کار وکړی . . .

۳- تمرين ، تمرين ، تمرين :

ښه غږ په کار دی او خلک يي خوښوي خو هنر ندی همداسي لکه د ښکلو سترگو درلودل ، خو ښه غږ د هنر دوراندي کولو لپاره ښه وسيله ده . دښي وسيلي درلودل نعمت دی او له هغي ښه استفاده د يوبنه څيز دلاسته راوړلو لپاره ښه وسيله ده .

اوس شايد اجازه ولرو چي ووايو يوبنه وياند هنرمند دی . ځکه له ښي وسيلي يي ښه استفاده کړي يا لږ ترلږه د خپل کار يو پياوړی استاد دی .

په هر حال داچي وکولای شو هره ښه وسيله ښه وکاروو نو بي له شکه تمرين ته اړتيا ده .

کمه به پيښه شوي وي چي مور ښه وسيله ولرو او هغه بي کاره پريږدو په داسي حال کي چي نور يي دلرو تمه ارمان کوي .

دښو ويندويانو غږونه واورى خو فکر مو وي چي دهغه مقلد او پيښي کوونکي نه شی کولای شی دهغوی غږونه ثبت کړی او وروسته يي دويل شوي څيز متن وليکی تاسي به هله پوه شی چي څرنگه يو ښه وياند له يوې متن څخه ښه څيز ستاسي په مخ کي رډي او بالعکس هم همداسي .

په هر وخت او فرصت کي خپل غږ ثبت کړی او وايي وری او خپل عيونه کم کړی خو هيڅکله له ياده مه باسی چي تمرين تمرين تمرين .

۴ - مطالعه ، مطالعه ، مطالعه :

تاسي دکار په پيل کې ددې لپاره چې ښه غږ ولری چې څومره کولای شی دومره زیاته مطالعه ولری .

ددې لپاره چې راديو او تلويزيون ته لاره پيدا کړی ، هرڅومره چې کولای شی هڅه وکړی . دا په اوریدونکو پورې اړه نلري . خو .. که په ریښتیا سره غواړی چې دڅوښې وړ وياند شی د هغه څه دقبلولو په ترڅ کې چې پورته وویل شول او هغه څه چې په راتلونکي کې به وویل شي ، له مطالعي باید بي خبره نه وی .

مطالعه ، هرڅومره چې کولای شی او په هرځای کې چې لاسرسی ورته ولری . داسي مه وایی چې وخت نلرم وخت مي کم دی بوخت يم . نیم ساعت به ځنډ پکې راشي چې تاسي دسینما یا بل چکرځای ټکټ اخلی دانیم ساعت په مطالعه ولگوی .

کله چې د سینمایا حمام په صف کې ولاړ یاست کله چې په ملي بس یا بل ښاري موټر کې روان یاست ، کله چې له یو ځایه بل ځای ته سفر کوی په موټر په الوتکه په هیڅ ځای کې خپل وخت هسي مه ضایع کوی ، مطالعه وکړی .

که کوم ځانگړی پروگرام چلوی یادکوم ځانگړي پروگرام ویندوی یاست ، ترټولو ښه خبره ده چې په هماغه څانگه کې مطالعه وکړی خو هیڅکله هم له ادبیاتو مه بي خبره کیږی . که تاسي دهرډول پروگرام چلونکی یاست خو بیاموهم بنسټ ادبیات دی . ځان دشعر او نورو ویوکو له سمې ښې سره آشنا کړی .

بیلابیل متنونه ولولی بیلابیلی لیکنې او کتابونه ولولی داکار په تاسي دځانگړي اغیز سربیره له تاسي یو باتجربه ، او حاضرځواب کس جوړوي . مودب ، متواضع او دنظر خاوند کیږی او دده کوی چې څنگه ولیکی .

کله چې تاسي دیوپروگرام په اړه راپور وړاندې کوی یا هم په سټډیو ، بهر په اداره کې کوم مجلس یا ناسته اداره کوی هلته به تاسي کم له کاغذ او لیکلو څخه استفاده کوی . ستاسي دذهن بدایي او حاضر ځوابي به ستاسي په کار کې دبیلگه کولو لامل شي . له پښتو ژبې او دهغې له قواعدو سره به ستاسي بلدتیا ستاسي په کار کې ډېره گټوره وي . که تاسي یو قید دصفت په ښه ولولی یاداسي نورې تیروتنې ستاسي لیدونکی او اوریدونکی به خپل راديو یا تلويزيون بند کړي .

هغه چابک ځواب ورکړ .

هغه چابک ، ځواب ورکړ .

دلته وگورئ په لومړۍ غونډله کې لولی چې هغه چابک ځواب ورکړ یعنی هماغه کس ژر ځواب ورکړ ، خو پدې بله غونډله کې بیا هغه چابک کس ځواب ورکړی ځواب يې شاید کرار ورکړی وي خو داکس چابک دی ، یوصفت دی ...

تاسي هم په ډیرې مطالعي سره کولای شی داسي ډیرې غونډلې پیدا کړی او سمې ښې يې ولولی که څه هم زمور په پښتو کې انشاالله چې ډیر داسي څیزونه نشته په نورو ژبو کې شاید داسي ستونزې ډیرې وي خو بیا هم تاسي کوښښ وکړی مطالعه به درسره لاملرسته وکړي .

داهیڅکله هم له یاده مه باسی چې ستاسي اوریدونکی یا لیدونکی ستاسي پروگرام ته دیوځل لیدلو وخت لري ، هغه کتاب نه لولي چې که کوم ځای يې سم ونه لوست نو شاته به لاړشي هغه به له سره واورې یا به پرې فکر وکړي . اوبله دامهمه مسئله هم مه هیرووی چې هرڅه چې له راديو او تلويزيونه خپریږي هغه معیاري ژبه بلل کیږي او هر ویوکې چې کار یږي هغه دچاخبره نور نو ژبو ته هم لویږي . نو په همدې دلیل ناسمه لوستنه بالکل ممنوع ده .

له نورو بهرنیو ژبو سره هم ستاسی بلدتیا په تیره بیا له عربي سره ځکه چې زموږ له پښتو سره
یې یوڅه اړیکې شته هغه به هم ستاسی له بېلگه والي سره مرسته وکړي .

نور بیا ...
